

Menadžment ljudskih resursa u organizaciji

modern, committee, creativity, people, programs, engaged, examples, ethics, traditional, diversity, social, corporate, individuals, macro-economic, strategic, firing, economy, organization, research, term, function, culture, production, capital, related, typical, usage

Menadžment ljudskih resursa kao kameleonska funkcija ...

U većini savremenih organizacija menadžment ljudskih resursa ima nekoliko uloga. Iako postoje različite klasifikacije, najjednostavnija je podjela na:

- administrativnu,
- operativnu i
- strategijsku ulogu.

Menadžment ljudskih resursa kao kameleonska funkcija ...

“Do sredine 60-tih kadrovsko odjeljenje u organizacijama je viđeno kao **zdrava i srećna družina**. Zadaci ovog odjeljenja su obuhvatili raspoređivanje odmora, obezbjeđivanje zdravstvenog osiguranja radnika, organizovanje ispraćaja penzionera i tome slično.”

Prof. dr Gizela Šušnjar Štangl

Menadžment ljudskih resursa kao kameleonska funkcija ...

U većini savremenih organizacija menadžment ljudskih resursa ima nekoliko uloga. Iako postoje različite klasifikacije, najjednostavnija je podjela na:

- administrativnu,
- operativnu i
- strategijsku ulogu.

Organizaciona jedinica za ljudske resurse ...

Način organizovanja i dizajniranja organizacione jedinice za ljudske resurse zavisi od brojnih faktora.

Najznačajniji su:

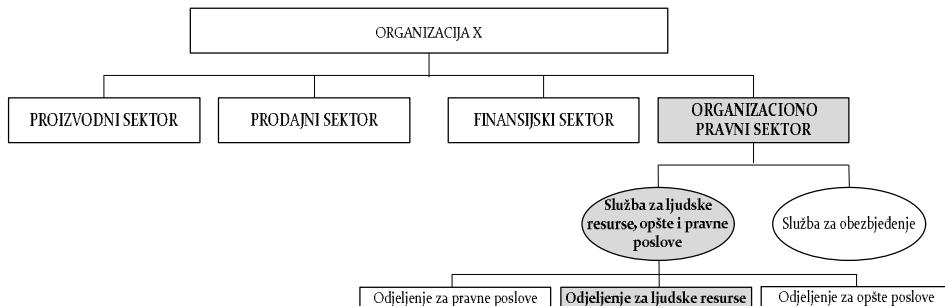
- Veličina organizacije
- Stepen (de)centralizacije
- Uloga menadžmenta ljudskih resursa

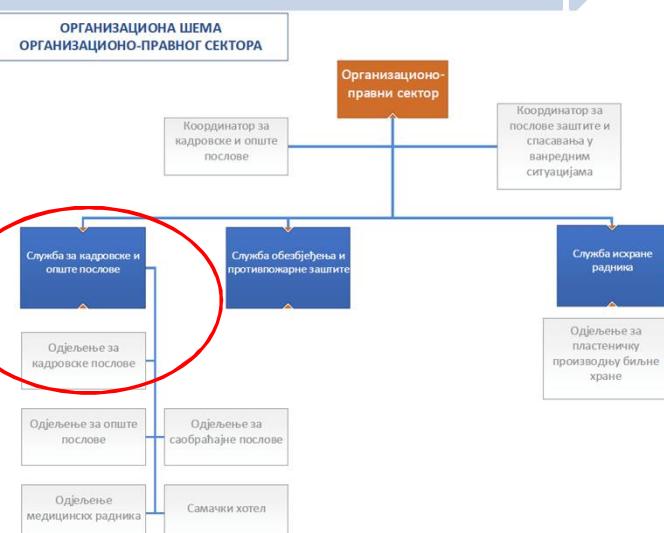
Organizaciona jedinica za ljudske resurse ...

Primjer 1

Organizaciona jedinica za ljudske resurse ...

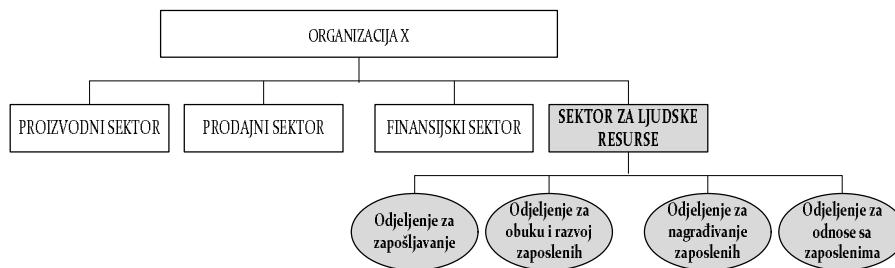
Primjer:
RiTÉ Ugljevik

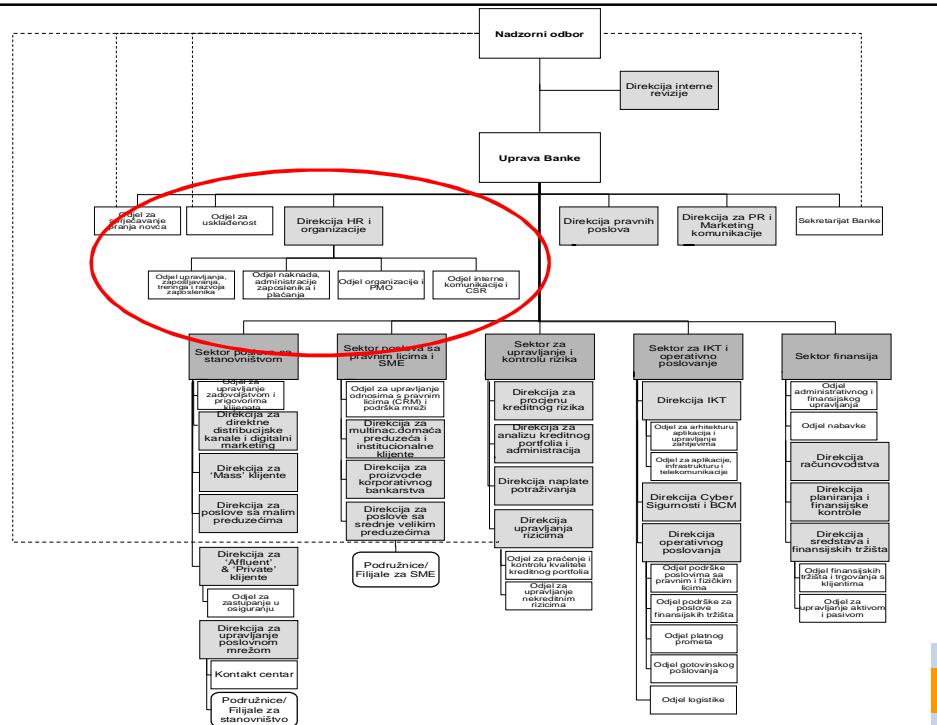
Organizaciona jedinica za ljudske resurse ...

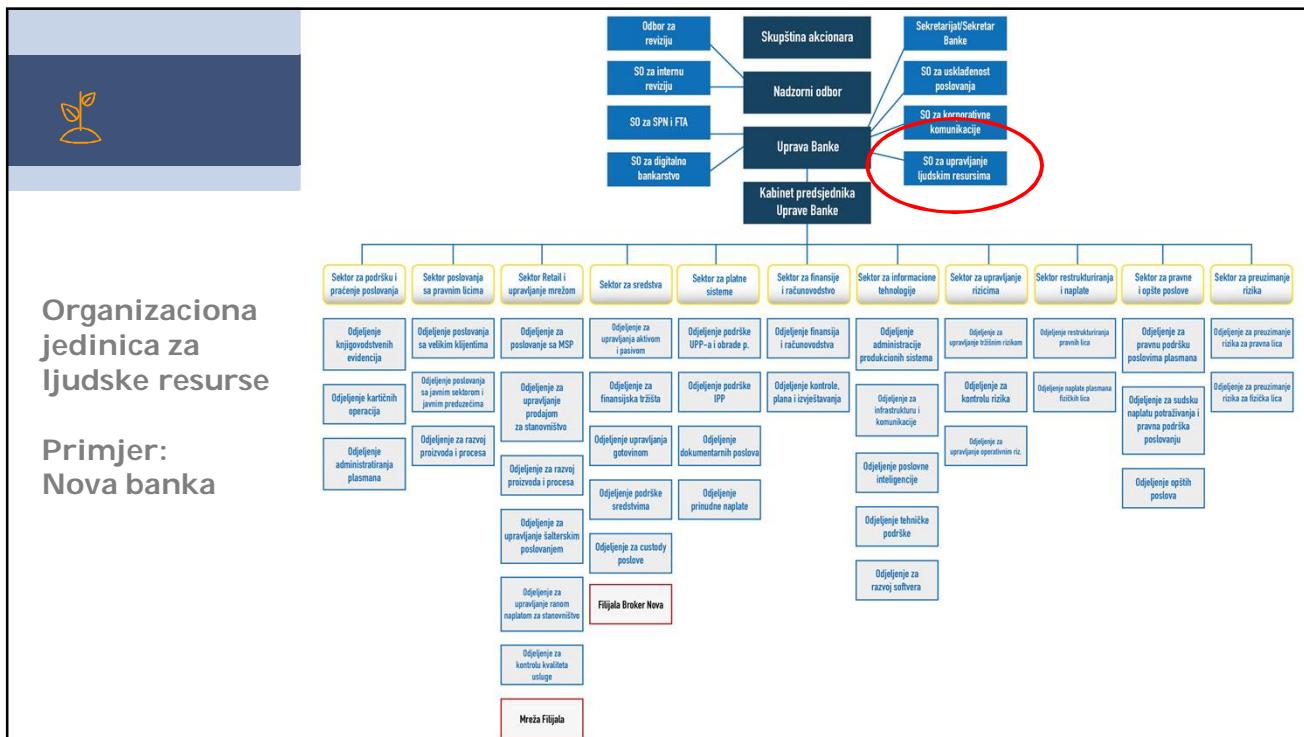
Primjer 2

Organizaciona jedinica za ljudske resurse

Primjer:
Intesa
Sanpaolo

Nosioci funkcije menadžmenta ljudskih resursa ...

Bez obzira na značaj, ulogu i adekvatno pozicioniranje menadžmenta ljudskih resursa kroz posebnu organizacionu jedinicu, uvijek treba imati na umu da ljudskim resursima upravljujaju svi nivoi menadžmenta u organizaciji (strategijski, srednji i linijski).

Ukoliko nadležnosti i odgovornosti svih aktera u procesu upravljanja ljudskim resursima nisu jasno razgraničene velika je vjerovatnoća da će se javljati konflikti.

Djelokrug menadžmenta ljudskih resursa

Human resources
macro-economics
marketing
functional
organizational
term
programme
examples
principles
methodology
research
ethics
traditional
diversity
corporate
social
environmental
macro-economics
marketing
functional
organizational
term
programme
examples
principles
methodology
research
ethics
traditional
diversity
corporate
social
environmental

Djelokrug rada organizacione jedinice ljudskih resursa ...

Sve aktivnosti, procesi, politike i prakse koje se tiču zaposlenih i kojima se utiče na njihovo ponašanje, stavove i radnu uspješnost (rezultate) predmet su djelokruga rada organizacione jedinice za ljudske resurse.

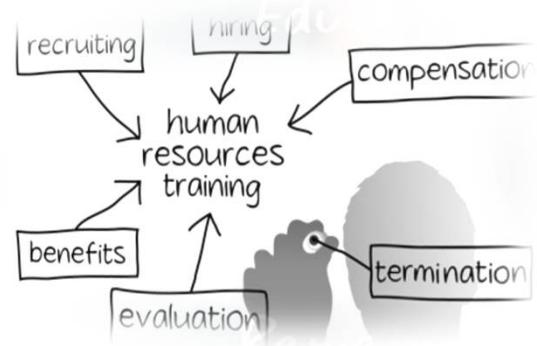
Neke poslove organizaciona jedinica za ljudske resurse obavlja samostalno, dok neke aktivnosti (npr. intervjuisanje, upravljanje radnom uspješnošću i slično) obavlja u saradnji sa drugim organizacionim jedinicama u preduzeću.

Klasifikacija aktivnosti menadžmenta ljudskih resursa ...

Prema strategijskoj vrijednosti, aktivnosti menadžmenta ljudskih resursa se dijele na:

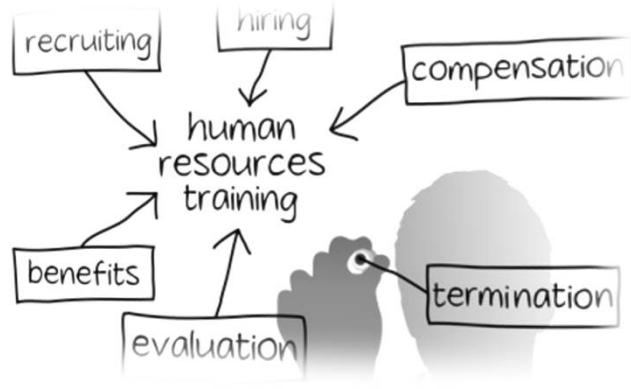
- Transakcijske aktivnosti
  - / **Tradicionalne aktivnosti koje čine jezgro MLJR**
- Transformacijske aktivnosti
  - / **Savremene aktivnosti koje se ne provode u svim organizacijama**

Tradicionalne aktivnosti menadžmenta ljudskih resursa

- Analiza i oblikovanje posla
- Planiranje ljudskih resursa
- Regrutovanje kandidata
- Selekcija kandidata
- Obuka zaposlenih
- Ocjenjivanje uspješnosti zaposlenih
- Razvoj zaposlenih
- Nagrađivanje zaposlenih
- Odnosi sa zaposlenim

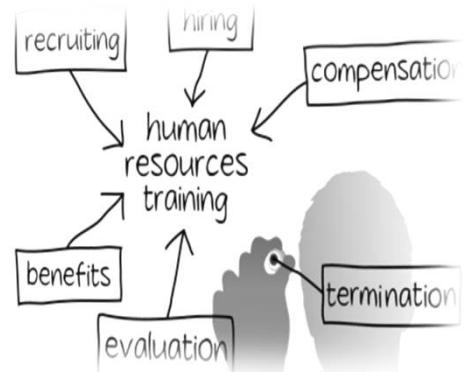
Savremene aktivnosti menadžmenta ljudskih resursa

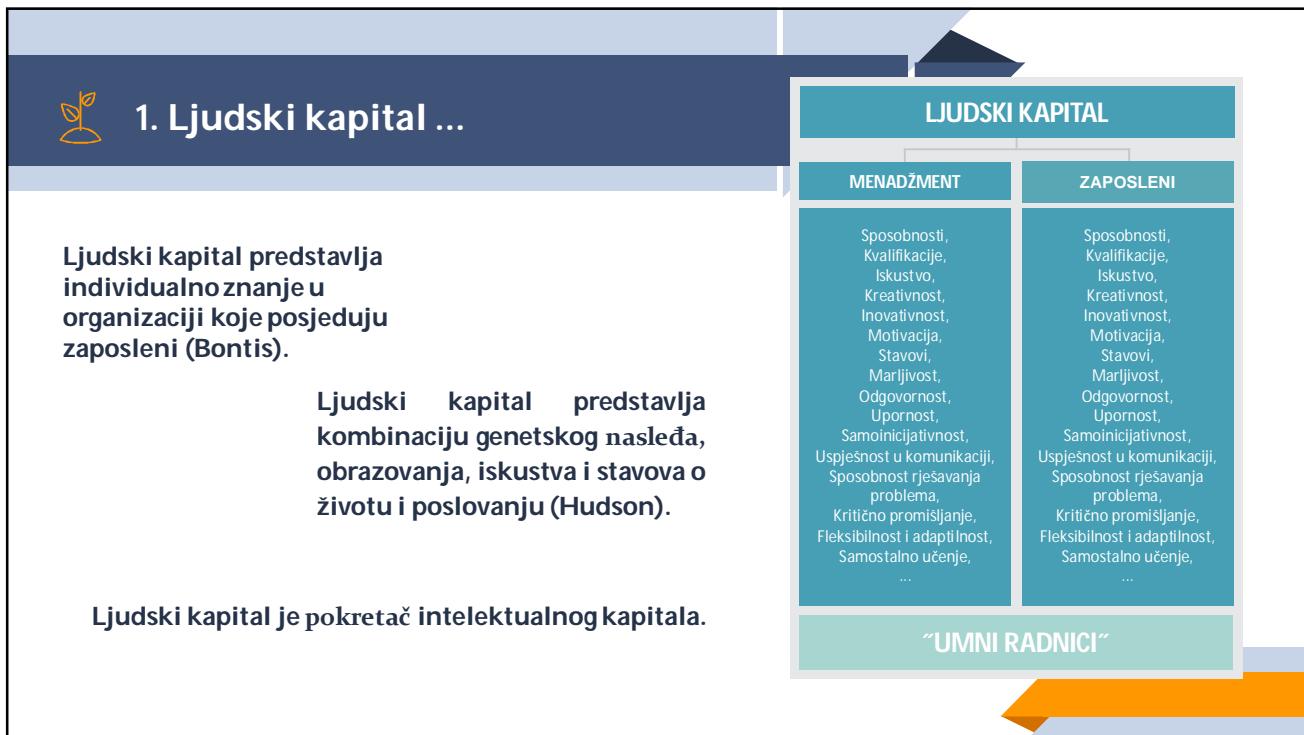
- Upravljanje znanjem

Proces kreiranja, širenja i korištenja znanja u svrhu unapređenja efikasnosti poslovanja.
- Upravljanje talentima

Proces identifikovanja, regrutovanja, zadržavanja i razvoja talentovanih pojedinaca.
- Upravljanje intelektualnim kapitalom

Intelektualni kapital je krajnji proizvod transformacije znanja.

2. Strukturni kapital ...

Strukturni kapital je utjelovljenje ljudskog kapitala i njegova infrastrukturna podrška.

Strukturni kapital je moguće kvantifikovati i vrednosno odrediti.

Odnosi se na znanje koje pripada organizaciji, a podrazumijeva tehnologiju, izume, podatke, publikacije, strategiju, pravila i procedure.

3. Relacijski kapital ...

Relacijski kapital predstavlja odnose između strateških poslovnih jedinica preduzeća, te međuodnose između preduzeća i vanjske okoline

Relacijski kapital moguće je grupisati u tri kategorije, to su:

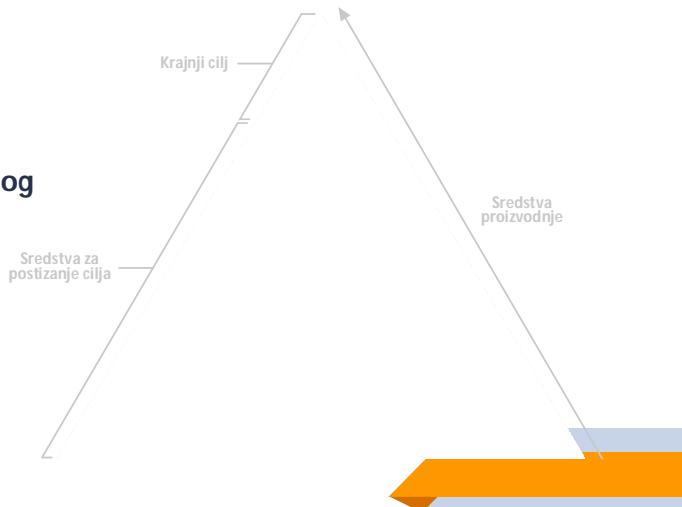
- Poslovne mreže
- Brand
- Potrošači tj. odnos preduzeća s njima.

3. Relacijski kapital - Brend

Brend je vrhunac i krajnji cilj proizvodnog procesa intelektualnog kapitala.

3. Relacijski kapital - Brend

THE WORLD'S TOP 10 MOST VALUABLE BRANDS 2022

1 ↗	2 ↗	3 ↗	4 ↗	5 ↑
\$355.1bn	\$350.3bn	\$263.4bn	\$184.2bn	\$111.9bn
\$107.3bn	\$101.2bn	\$75.1bn	\$71.2bn	\$69.6bn

Brand Finance®

Source: Brand Finance Global 500 2022

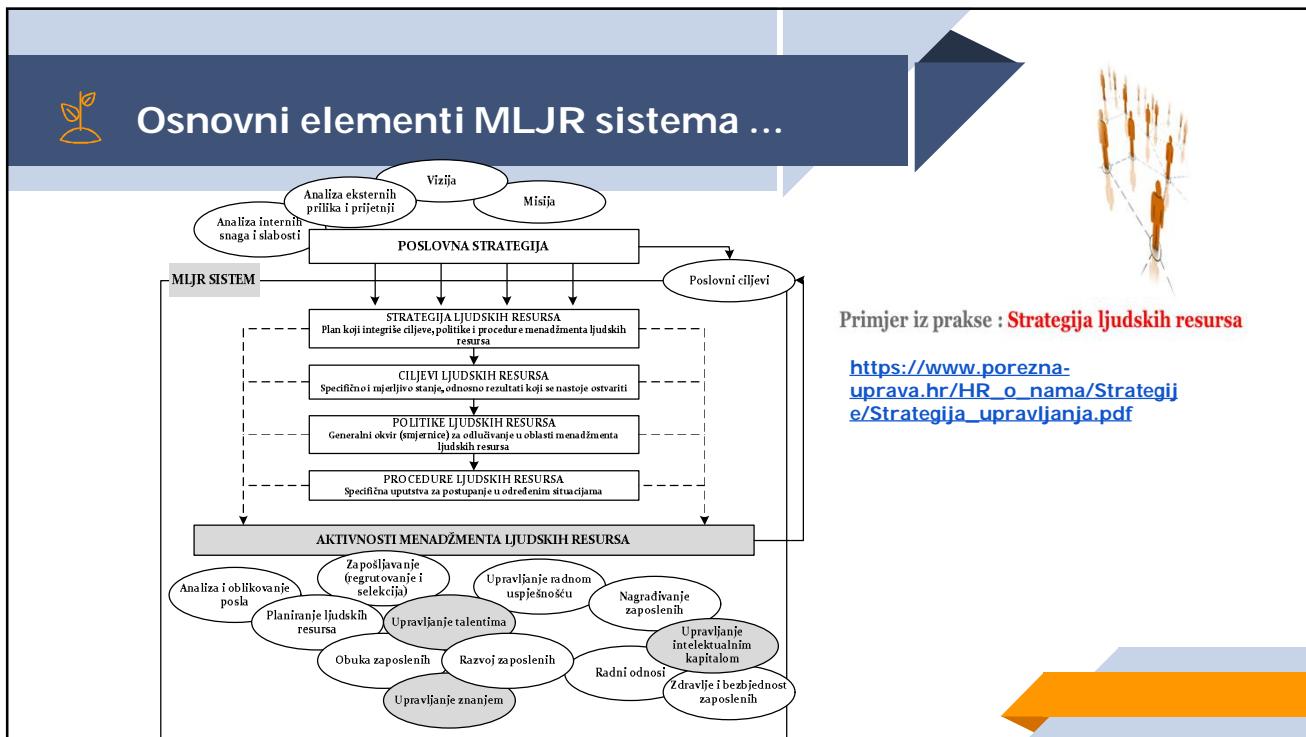
brandirectory.com/global

Današnje najuspješnije korporacije prvenstveno proizvode brendove, a ne proizvode.

"Brend je jedini element koji možete posjedovati, i koji vam niko ne može oduzeti. Mogu vam ukrasti poslovne tajne, patentima može kad-tad isteći zaštita, proizvodne linije mogu zastariti, tehnologija se može promjeniti. Vaš brand može živjeti vječno, jer stvara dugoročnu vrijednost koja je iznad vrijednosti svih ostalih poslovnih elemenata".

Ciljevi, politike i procedure menadžmenta ljudskih resursa

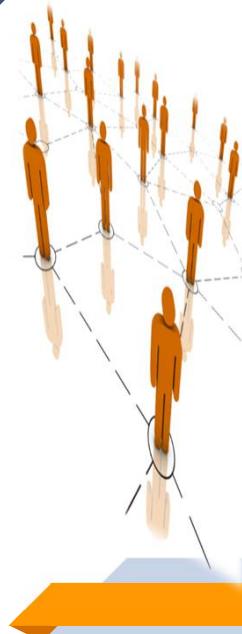

Ciljevi menadžmenta ljudskih resursa ...

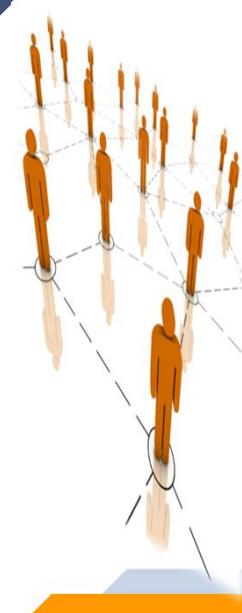
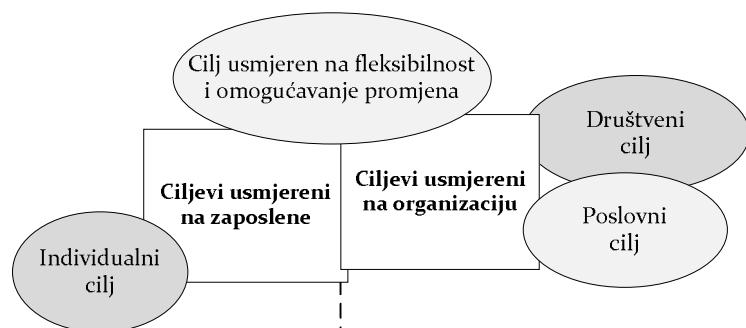
Opšti cilj menadžmenta ljudskih resursa je ostvarenje organizacione uspješnosti pomoću zaposlenih i njihovih potencijala.

Ciljevi menadžmenta ljudskih resursa treba da budu usklađeni sa ciljevima organizacije.

Ciljevi menadžmenta ljudskih resursa ...

Pored opštег postoji i niz specifičnih ciljeva menadžmenta ljudskih resursa.

<https://www.banjaluckapivara.com/ba/ljudski-resursi>

Politike menadžmenta ljudskih resursa ...

Politike ljudskih resursa utvrđuju pristup, pravila i smjernice u ključnim aktivnostima menadžmenta ljudskih resursa.

Politike pružaju generalni okvir, odnosno smjernicu kako određena pitanja u oblasti menadžmenta ljudskih resursa treba rješavati.

Politike menadžmenta ljudskih resursa ...

Politike ljudskih resursa mogu biti u implicitnom i eksplizitnom, odnosno pisanim obliku.

Prednosti jasno izražene i formalizovane politike ogledaju se u sljedećem:

- Smanjenje pristrasnih odluka
- Smanjenje diskriminacije u odlučivanju
- Jačanje konzistentnosti i pravičnosti u tretmanu zaposlenih

Politike menadžmenta ljudskih resursa ...

Primjer: Politika regrutovanja

U postupku popunjavanja upražnjenih radnih mesta Organizacija X će nastojati da regrutuje najkompetentnije pojedince, prvenstveno iz internih izvora. Eksterni izvori regrutovanja će se primjenjivati samo u slučaju da se unutar organizacije ne mogu pronaći odgovarajući kandidati za upražnjenu radnu poziciju.

Primjeri iz prakse:

<https://www.veolia.rs/sr/karijera/nasa-politika-ljudskih-resursa>

<https://www.umka.rs/wp-content/uploads/2022/04/Politika-ljudskih-resursa-19.03.2021.pdf>

https://www.ebih.ba/upload/documents/Politika_upravljanja_%20ljudskim_%20resursima.pdf

<https://atalian.rs/careers/politika-ljudskih-resursa/?lang=sr>

Procedure menadžmenta ljudskih resursa ...

Procedure predstavljaju hronološki niz koraka, odnosno zahtjevanih postupaka u određenim slučajevima.

Procedure su najčešće formalizovane i omogućavaju:

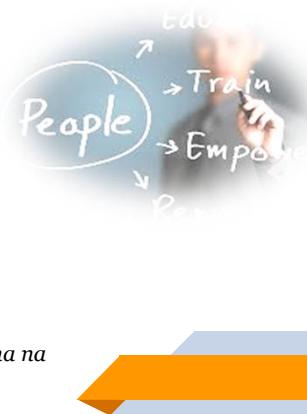
- Jednoobraznost postupaka u slučaju određenih problema ili ponavljajućih postupaka
- Pospješuju transparentnost rada

Procedure menadžmenta ljudskih resursa ...

Primjer: Procedura regrutovanja

1. *Otpočinjanje procesa regrutovanja za upražnjena ili novoformirana radna mjesta daje izvršni direktor.*
2. *Upraznjena ili novoformirana radna mjesta moraju se prvo interno oglašiti i ostati otvorena sedam (7) kalendarskih dana kako bi postojeći zaposleni imali priliku da se prijave.*
3. *Oglas minimalno treba da sadrži sljedeće elemente:*
  - Naziv pozicije;
  - Minimalne zahtjeve u pogledu stručne spreme i iskustva;
  - Dodatne zahtjeve u pogledu potrebnih znanja i vještina;
  - Ključne odgovornosti;
  - Period zaposlenja u slučaju popunjavanja pozicije na određeno radno vrijeme;
  - Datum zatvaranja konkursa;
  - Naznaku kome i na koji način se dostavljaju prijave;
  - Prateću izjavu u vezi s popunjavanjem aplikacije: „Zahvaljujemo se svim kandidatima na iskazanom interesu. Biće kontaktirani samo oni kandidati koji ispunjavaju uslove navedene u konkursu.”

Procedure menadžmenta ljudskih resursa ...

Primjer: Procedura regrutovanja

3. *Ukoliko se putem internog oglasa ne pronađe odgovorajaući kandidat, upražnjeno ili novoformirano radno mjesto se oglašava eksterno putem internet stranice Organizacije X ili drugog odgovarajućeg medija. Eksterni oglas treba da sadrži sve elemente definisane za interno oglašavanje, uz dodatak kratkog opisa Organizacije X.*
4. *U slučaju vremenskog ograničenja, interno i eksterno oglašavanje može se vršiti istovremeno.*
5. *Sve pristigle prijave označavaju se datumom prijema.*
6. *Sve interne prijave biće prihvaćene.*

Procedure menadžmenta ljudskih resursa ...

Primjer iz prakse : **Procedure Ijudskih resursa**

Zapošljavanje

<https://djecjivrticloptica.hr/wp-content/uploads/2021/03/Procedura-zaposljavanja-Loptica.pdf>

<https://www.fbihvlada.gov.ba/bosanski/zakoni/2019/Uredbe/3.htm>

<http://www.bosnalijek.ba/proces-zaposljavanja-u-bosnalijek>

Obuka

<https://bar.me/wp-content/uploads/knjigainternihprocedura/Sistem-obuka-i-razvoja-zaposlenih-u-Sluzbi-zastite-i-spasavanja.pdf>

Informacion sistem ljudskih resursa (HRIS)

Informacioni sistem Ijudskih resursa ...

Informacioni sistem Ijudskih resursa (engl. Human Resource Information System - HRIS) je upravljački alat koji služi za sistematično prikupljanje, skladištenje, analizu, manipulaciju i distribuciju podataka o ljudskim resursima organizacije.

Ovakvi sistemi povezuju menadžment ljudskih resursa i informacione tehnologije, odnosno pretvaraju menadžerske procese i aktivnosti u IT rješenja.

The screenshot shows a software interface for managing employee personal information. The top navigation bar includes links for Home, Administration, Human Resources, Time/Attendance, Payroll, and Reports. The main area is titled "Employees - Personal Information" and shows a grid of employee records. One record is selected, displaying detailed information: First Name (Joan), Middle Name (S), Last Name (Breslin), Birth Date (1975-05-02), and other fields like Social Security number (412-21-2222), Marital Status (Married), and Ethnic Code (WhiteCaucasian). A preview image of the employee is also shown.

Razlozi za primjenu informacionih sistema ljudskih resursa ...

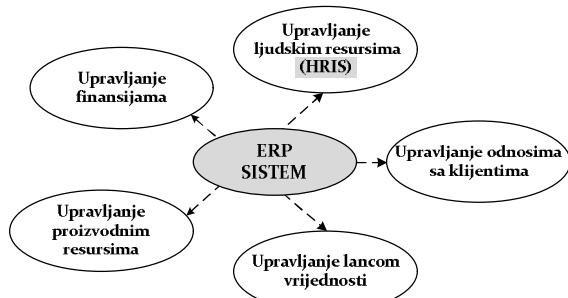
- HRIS omogućava pružanje kvalitetnijih usluga linijskim menadžerima.
- HRIS omogućava povezivanje politika i aktivnosti ljudskih resursa na nivou organizacije.
- HRIS omogućava pristup neophodnim podacima za donošenje odluka u domenu menadžmenta ljudskih resursa.
- HRIS utiče na smanjenje radnog opterećenja zaposlenih u organizacionoj jedinici za ljudske resurse, eliminisanjem nevažnih zadataka, uz istovremeno zadržavanje bitnih administrativnih funkcija.

The screenshot shows a software interface for managing employee personal information, identical to the one above. It displays a grid of employee records and a detailed view of one employee's information, including their name, birth date, and other relevant details.

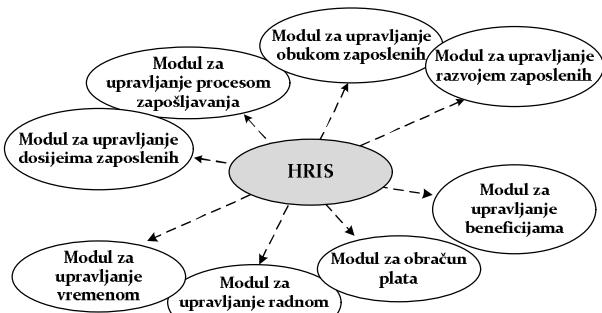

Funkcije i karakteristike informacionih sistema ljudskih resursa ...

HRIS kao segment šireg upravljačkog sistema

HRIS kao samostalni sistem

HRIS: Self service...

Jedan od pravaca razvoja HRIS sistema je povećanje stepena korištenja sistema od strane različitih korisnika, uključujući:

Menadžere - Management Self Service – MSS

Zaposlene - Employee Self Service – ESS

ESS KONCEPT MOGUĆNOSTI ZA ZAPOSLENE

Ažuriranje ličnih podataka, (na primjer, adresa, broj telefona, porodični status, završene dodatne obuke i slični relevantni podaci)

Pregled i praćenje prisustva na poslu, unos zahtjeva za odmor i drugi aspekti vezani za radno vrijeme

Pristup ličnim finansijskim informacijama (o platama, stimulacijama, beneficijima i slično)

Apliciranje na interne oglase, praćenje statusa aplikacije i postavljanje i ažuriranje konkursne dokumentacije (CV, motivaciono pismo i slično)

Pregled dostupnih obuka i programa razvoja, samoprocjena vještina, unos ličnih ciljeva i praćenje napretka u razvoju karijere

Unos i praćenje individualnih ciljeva, samoprocjena performansi, praćenje povratnih informacija

Učestvovanje u procjenama zadovoljstva zaposlenih

Komunikacija sa nadređenim i kolegama

Preuzimanje relevantnih dokumenata

MSS KONCEPT MOGUĆNOSTI ZA MENADŽERE

Pregled i upravljanje informacijama o zaposlenima, uključujući detalje o njihovim ulogama, odgovornostima, kontakt informacije i slično

Pristup podacima i alatima za planiranje potreba za ljudskim resursima, uključujući zahtjeve za zaposlenim, potrebna znanja i vještine, planove suksesije i slično

Učestvovanje u procesu zapošljavanja, pregled prijava za posao, vodenje online intervjuja i donošenje odluka o zapošljavanju

Pristup analitičkim alatima i izvještajima koji pružaju uvid u performanse tima, angažovanje zaposlenih i druge relevantne metrike.

Pregled i odobravanje zahtjeva za slobodnim danima, praćenje prisustva i upravljanje radnim rasporedima

Praćenje i ocjenjivanje performansi zaposlenih, postavljanje ciljeva, pružanje povratnih informacija

Identifikacija potreba za obukom zaposlenih, praćenje napretka u razvoju vještina i preporuka relevantnih programa obuke i razvoja zaposlenih

Pristup informacijama o strukturi plata, bonus programima i beneficijima koje se nude zaposlenima u organizaciji, unos preporuka za korekciju plate

Razvoj inteligentnih sistema Ijudskih resursa ...

Postoje četiri nivoa upotrebe vještačke inteligencije u sistemima za podršku upravljanju ljudskim resursima:

1. Intelligentna automatizacija
2. Sistemi pametne analitike
3. Sistemi analitike velikih podataka
4. Intelligentni sistemi sa ljudskim sposobnostima

Intelligentna automatizacija ...

Intelligentna automatizacija podrazumjeva implementaciju vještačke inteligencije u tradicionalne sisteme za ljudske resurse u cilju njihove automatizacije

RPA botovi (engl. Robotic Process Automation) imaju mogućnost unosa podataka, generisanja izvještaja i obavljanja drugih zadataka zasnovanih na pravilima

Postoje čisti botovi i botovi integrirani sa vještačkom inteligencijom, koji takođe vrše automatizaciju zadataka i procesa, ali oni istovremeno uočavaju obrasce u ponavljajućim zadacima, uče iz prethodnih aktivnosti u cilju poboljšanja procesa

Mogućnost primjene: filtriranje prijavljenih kandidata, orientacija novozaposlenih, upravljanje podacima o zaposlenim, obrada platnih spiskova, praćenje prisustva i učinka zaposlenih i brojne druge svrhe ...

Primjeri: IBM CloudPak, BluePrism, CAI, CGI ...

Sistemi pametne analitike ...

Sisteme pametne analitike podrazumjevaju integraciju vještačke inteligencije sa tradicionalnim sistemima za podršku odlučivanju kao što su sistemi poslovne inteligencije (engl. Business Intelligence System), analitički informacioni sistemi (engl. Analytics Information System), odnosno OLAP sistemi (engl. On-Line Analytical Processing System)

Na osnovu tehnike rudarenja podataka sistemi pametne analitike analiziraju podatke, identificuju obrasce, otkrivaju veze među njima i predviđaju buduće trendove

Sistemi pametne analitike često imaju prijateljske interfejse i omogućavaju vizualizaciju kompleksnih podataka

Mogućnost primjene: analitika radne snage, predviđanje fluktuacije zaposlenih, analitika zapošljavanja ...

Primjeri: SageHR, IBM Cognos Analytics, BambooHR, IntelliHR ...

Sistemi analitike velikih podataka...

Sistemi analitike velikih podataka (engl. Big Data System) imaju mogućnost obrade podataka u različitim formatima (slika, glas, video, tekst i slično) u realnom vremenu, za razliku od tradicionalnih tehnologija koje su prvenstveno prilagođene radu sa strukturiranim podacima

Ovakvi sistemi mogu analizirati velike količine nesturkturiranih podataka iz godišnjih anketa, veb profila, čakanja na društvenim mrežama i drugih dostupnih informacija na internetu

Mogućnost primjene: regrutovanje talenata, određivanje prioritetnih kanala regrutovanja, praćenje i procjena kandidata, razvoj adekvatnih strategija motivacije i zadržavanja zaposlenih, te brojni drugi upravljački aspekti ...

Primjeri: LinkedIn Talent Solutions, PredictiveHire, IBM Watson Talent, Workday ...

Inteligentni sistemi sa ljudskim sposobnostima ..

Ova vrsta sistema vještačke inteligencije je još uviјek u razvoju. Razvija se u pravcu mogućnosti da sistem primjeni svoju inteligenciju u rješavanju kompleksnih problema poput čovjeka.

Ovakvi sistemi umjesto imitiranja ili simuliranja ljudskoguma će biti u stanju da prepoznaju emocije, vjerovanja i mentalne procese.

Ubrzano se razvijaju brojne inteligentne aplikacije, koje su trenutno dostupne u vidu konverzacijskih sistema, kao što su botovi za konverzaciju (engl. Chat Bots) i lični asistenti.

Mogućnost primjene: proces učenja i razvoja zaposlenih, socijalizacije i orijentacije novozaposlenih i slično ...

Primjeri: Hirevue ...

HRIS i elektronski menadžment ljudskih resursa ...

- HRIS je baza podataka koja doprinosi optimizaciji aktivnosti menadžmenta ljudskih resursa i olakšava proces odlučivanja u ovom segmentu poslovanja.
- eMLJR je upotreba internet i mrežnih tehnologija u realizaciji politika, aktivnosti i procedura menadžmenta ljudskih resursa.

HRIS: Primjeri

- <https://www.youtube.com/watch?v=9xwZoYt7pzo>
- <https://geckohrm.com/hr/pristupite-svim-video-materijalima-o-gecku/?DigiTransContentRedirect=general>
- <https://www.imel.ba/poslovna-rjesenja/imelhr/>

Za one koji žele da saznaju više:

Krmpotić, G.

Šta znače skraćenice HRIS, HCM, HRMS, TMS, ATS i LMS u svijetu Software-a za ljudske resurse, te koja je njihova razlika?

Link:

<https://gorankrmpotic.eu/hris-hcm-hrms-tms-ats-lms/>